



Foreningen Danmark-Letland

nr. 3 September 2007 15. årgang

ISSN 1901-5720



Læs i dette nummer:
Om EU's popularitet i Letland

Indhold

Foreningen....	3
Foreningen Danmark-Letland, Bestyrelsen	4
Nyttige adresser	5
År tre efter EU	6
Veldze Proščina taber og vinder på EU	11
Syltetøjsglas eksploderer i Letland	15
Lettisk inflation den højeste i EU	18
Letlands økonomiske succes trues af korrupt politisk elite.	19
Nyheder fra Baltic Times	20
Jānis Jaunsudrabiņš: Halv-bibelen	24
Inga Abele: Ilden vækker ingen	29
Sadancis	32
NGO i Letland og Danmark	41
Kunst i Pedvale	44
International Dag	46
Ein Kinderspiel...?	48
Nyt fra Rite højskole	50
Arvīds Žilinskis	56
SOS Børnebyen i Islice	59
KALENDER	62

Forsideillustrationen er foto af Kirsten Gjaldbæk.
Se artikel: Kunst i Pedvale.

Deadline for næste nummer er 1. December

Foreningen....

Foreningen Danmark-Letlands medlemsblad udsendes til alle medlemmer.

Indlæg og udklip er meget velkomne og sendes til redaktør Lis Nielsen (lis.hazel.nielsen@skolekom.dk). Vi kan ikke love at bringe alle indlæg, ligesom vi forbeholder os ret til at redigere i det indsendte.

Foreningen Danmark-Letland er stiftet i august 1992 i København af en kreds af private personer med interesse for Letland.

Formålet med foreningen er:

På alle måder at styrke og udvikle venskab mellem det lettiske og danske folk, samt oplyse om Letland.

Som medlem af foreningen kan optages enkeltpersoner, husstande, foreninger, virksomheder, kommuner, menigheder, organisationer mv. med interesse for dansk-lettiske relationer.

Foreningen er landsdækkende. De fleste arrangementer finder sted i Københavnsområdet, men der opfordres til lokalt arbejde også andre steder i landet. Hos Fremad Rejser, Vesterbrogade 37, 1620 København V tlf.: 33 22 04 04, får medlemmer af Foreningen Danmark-Letland rabat på rejser til Letland.

Indmeldelse i Foreningen Danmark-Letland sker ved henvendelse/indbetaling til kasserer Anne Fraxinus.

Foreningens girokonto er: 07 736 54.

Årskontingent:

Enkeltpersoner	200 kr.
Husstande	300 kr.
Unge under 26 og pensionister	125 kr.
Organisationer m.m.	500 kr.

Foreningen Danmark-Letland,

Bestyrelsen

	Kirsten Gjaldbæk Kongstedvej 12 2700 Brønshøj Formand	tlf./fax 3871 1825 kirsten.gjaldbaek @get2net.dk
	Jytte Nørgaard Helio Helleruplund Allé 4 2900 Hellerup Næstformand	tlf. 3962 2922 fax: 3962 2912 jytte@helio.dk
	Anne Fraxinus Kildebækvej 34 3660 Stenløse Kasserer	tlf. 4717 0194 agf@mail.dk
	Lis Nielsen Rosenlundsvej 8 3650 Ølstykke Redaktør	tlf:4710 0295 lis.hazel.nielsen @skolekom.dk
	Jens Helt Hansen Skovbakkevej 120 3300 Frederiksværk	tlf. 4772 0297 helt@webspeed.dk
	Anita Vizina Nielsen Lyngborghave 32 2.TV 3460 Birkerød	tlf 4031 4959 jvizinanielsen @webspeed.dk
	Helge Andersen Humlemarksvej 17 2605 Brøndby Suppleant	tlf. 4345 7076 heogin@mail.tele.dk
	Anne Mette Johannsen Nørgaardsvej 25 2800 Lyngby Suppleant	tlf. 4588 8765 amj2002@ofir.dk

Nyttige adresser

Letlands Ambassade i Danmark,

Rosbæksvej 17, 2100 København Ø
tlf. 3927 6000, Fax. 3927 6173,
embassy.denmark@mfa.gov.lv
Ambassadør: Mr. Andris Razans
1. sekretær: Andrejs Grinasko
3. sekretær og konsul: Raivo Klotins,
consulate.denmark@mfa.gov.lv
Udenrigsministeriets hjemmeside: www.mfa.gov.lv
House Manager: Zintis Cepurnieks

Den Danske Ambassade i Letland,

Pils iela 11, Lv-1863 Riga, Latvia
Tlf. +371 6722 6210, Fax +371 67 820 234,
rixamb@um.dk, www.ambriga.um.dk/da
Ambassadør: Arnold de Fine Skibsted
Ambassaderåd Carl Balle Petersen
carpet@um.dk

Det Danske Kulturinstitut i Riga,

Marijas iela 13, K.3, LV-1050 Riga, Latvia
Tlf. +371 7 289 994,
dki@dki.lv, www.dki.lv
Leder: Simon Drewsen Holmberg.

Det Danske Kulturinstitut i København

Vartov, Farvergade 27 L, 2. sal, 1463 Kbh K

Foreningens hjemmeside: www.danmark-letland.dk

Webmaster: Lars Egelund Henriksen
Kode til at se seneste nummer af bladet: vairalat

År tre efter EU

Af John Petersen

Lettiske bønder på landbrugsstøtte

Mange af os har oplevet forandringerne i Letland. Vi har oplevet, hvordan man for blot få år siden ville gøre sig til tyv for et par gummistøvler, vi husker, når kun een pære i lysekronen var skruet i, mens de øvrige var sparet væk, og vi ved, at der var få chancer for ved egen hjælp at gøre en forskel. I dag er meget anderledes. I årene siden Letland blev medlem af EU, er nettolønningerne på landet steget med over 100%. Det kunne man vinde valg på i Danmark! I Letland er det anderledes. EU, som alle regner for at være den glade giver, må se langt efter øget popularitet.

Utak er de armes løn

Alting går fremad i lettisk landbrug. Alle mener det skyldes EU-støtten, men det gør ikke EU mere populært.

Der er fremgang på alle fronter for bønderne i Letland. Lønningsposerne bliver stadig større, fortæller tal fra Letlands landbrugsministerium. Og det gælder alle, der lever af landbruget. Det er situationen efter tre år med massive EU-tilskud.

Tilskudene giver derimod ikke udslag på EUs popularitetskurve. Her viser tallene ingen videre udsving de sidste tre år.

”Hvis der ikke var støtte, så var der heller ikke noget landbrug” bekræfter Zigmārs Ķirāns fra Letlands landbrugsministerium. Ķirāns er direktør for departementet for den fælles-europæiske landbrugspolitik. Det gælder ”i det mindste i nogle sektorer”, fortsætter han.

Tallene for lønningerne på landet taler deres tydelige

sprog, forklarer Ginta Jākobsone, som er planlægger i departementet:

"Indkomsten er forøget i faste priser. Den er mere end fordoblet."

Og så er "skyggeøkonomien" ikke regnet med, fastslår de begge. De kender ikke omfanget af sort arbejde på landet. Derimod kan situationen i hovedstaden Riga give et fingerpeg om den sag. Her regner alle med, at månenskinsarbejdet beløber sig til en trediedel af alt arbejde. Det er almindeligt at få løn udbetalt i konvolutter, forklarer teamet fra landbrugsministeriet.

Landbruget set i fugleperspektiv

På 23. etage i Rigas midte er embedsmændene så langt fra landbrugsjorden, man kan komme i Letland. Måske er det derfor, de famler sig frem på spørgsmålet, hvorfor landboerne ikke kvitterer med øget tilslutning til EU?

"Alle føler jo prisstigningerne, for der er inflation i Letland", forsøger Kīrāns, og fortsætter:

"Hertil kommer, at man på landet er afhængig af gødning og diesel, som traditionelt importeres fra Rusland og Hviderusland. EU-systemet lægger anti-dumping-afgifter til prisen, så importerede varer kommer på samme niveau som i EU."

Det er dog landbrugsministeriets egne tal, der hævder en indkomststigning i faste priser.

"Måske klager bønderne, fordi de ikke kan føle støtten," forsøger Ginta Jākobsone som en sidste udvej.

Landbrugskonsulenter

Langt fra det landbrugsministerielle højhus tror landbrugskonsulent Irēna Butkus ikke på forklaringen om bøndernes følelser. Hun rådgiver om EU-støtte til stort set alle 250 lodsejere i landkommunen Aknieste, og hun driver selv landbrug:

"Du kan virkelig se udviklingen herude. Folk køber for

eksempel nye landbrugsmaskiner i stedet for de gamle, der stammer fra Sovjetunionens landbrugskooperativer. Der bliver også bygget nyt, og vi satser på nye afgrøder.” Butkus minder om, at EU-støtten her udgør omkring 70% af den støtte bønderne modtager i offentlige tilskud, så hun mener fremgangen er mærkbar. Hvorfor skulle bønderne være EU-skeptiske, spørger hun retorisk og betvivler de tørre statistiske tal:

“Jeg har aldrig hørt nogen stille spørgsmålstegn ved, hvorfor vi blev medlemmer af EU.”

Ministeriets landbrugskonsulent i nabokommunen Rite er Vija Barovska. Hun tegner det samme billede af fremgang og afhængighed af EU-støtte: “mindst hver anden ville dreje nøglen om uden EU-pengene.”

Barovska nævner de samme positive forandringer og tilføjer, at landskabet er blevet mere friseret herude. Forklaringen er, at en af betingelserne for EU’s hektarstøtte er, at man klipper græs og buske.

Skepsis er sammensat

Selvfølge er bønderne glade for penge, og med landbrugskonsulenternes erfaringer in mente, skulle man tro EU høstede bifald som man såede. Men statistikken taler imod det.

Landbrugskonsulenten Butkus ransager sin hjerne for at finde forklaringen. Der er selvfølgelig det med bureaukratiet:

”Måske gør papirarbejdet landmændene ulykkelige”, foreslår Butkus, men snarere mener hun EU-støtteordningerne ”har en disciplinerende effekt, som landmændene ikke bryder sig om. Alt skal jo registreres.”

Landmændene vil absolut ikke skrue tiden tilbage, mener hun, men:

”De bryder sig ikke om afhængigheden af embedsmænd.”

I nabokommunen medgiver Vija Barovska, at afhængig-

heden vækker irritation og giver et par eksempler: "Mange har indrettet sig på, at der vil være støtte til om-lægning til økologisk drift. De har gået på kurser og forberedt sig. Nu viser det sig, at det alligevel ikke bliver støttet. Den slags skuffer."

Barovska fortæller også, at de områder, der er berettiget til hektarstøtte, er de områder der er i drift i landbruget: "Og da man skulle bestemme, hvilke områder, der kunne komme i betragtning og som kunne anerkendes som dyrkede, sagde man: 'hvis græsset er klippet, så får du hektarstøtte.' Det var i juni 2003. Og det var en gang for alle."

Der var simpelthen folk, der ikke troede på, der ville komme EU-penge, og af den grund ikke fik klippet græs. De er jo selv skyld i det, men det får alligevel folk til at ryste på hovedet, fortæller Barovska.

Landet affolkes

Landbrugspolitikken går ud på at sikre bedre kvalitet i produkterne. Det går derimod ikke ud på at forøge produktionen, siger Butkus:

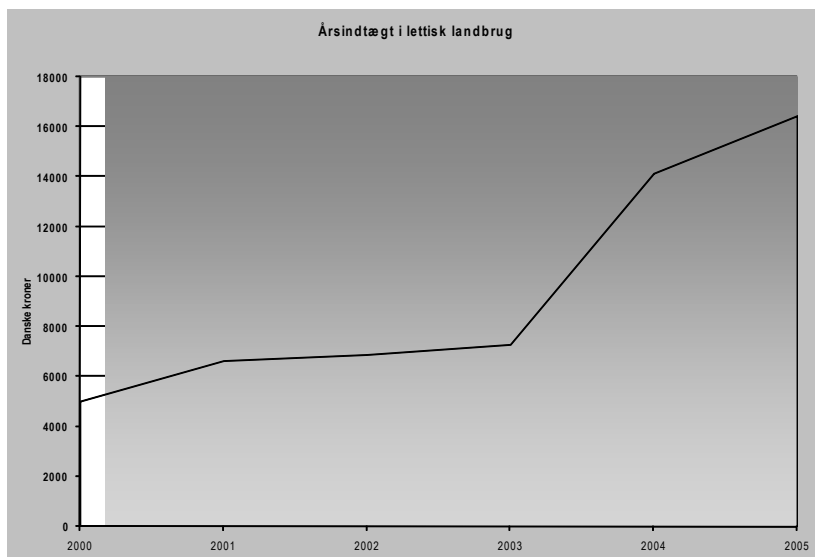
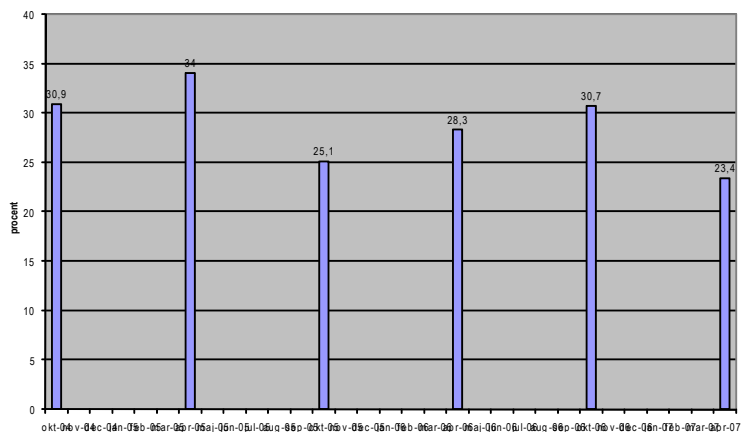
"Det handler om kvalitet fremfor kvantitet, for der er mere end nok i EU. Det hører til de dårlige sider, at vi ikke må vokse herude på landet". Det betyder også, at de unge tager ind til byerne eller endnu længere væk. Butkus egen søster er så langt væk som i Irland.

Landområderne affolkes, når de unge flytter. Det er i sig selv ikke populært. Hvis EU får skylden giver det dobbelt effekt i statistikken, når meningsmålingsinstitutterne spørger folk på landet. Det gør det fordi EU er mest populær blandt unge.

Og så er der jo lige den om sukkerfabrikkerne, smiler Butkus. Hun smiler, fordi det er svært at skille sandt og falsk i den historie. I hvert fald vil der om kort tid ikke være sukkerfabrikker i Letland, og det får EU skylden for:

”Og bønderne kan så ikke sælge deres sukkerroer, og de står tilbage med en masse ubrugelige maskiner.”

Landbobefolkningens syn på EU. Andelen af positive ved opinionsundersøgelser siden EU-medlemsskabet.



Veldze Proščina taber og vinder på EU

Af John Petersen

På Veldzes lettiske familiebrug er EU både en vinder- og en tabersag. Landbrugsstøtten er velkommen, men man halter bagefter byernes rigdom.

"Det hjælper", svarer Veldze Proščina, da vi spørger til EU-støtten, "men somme tider kommer der ikke noget ud af det, for inflationen tager det hele".

Ved tolkens hjælp henviser jeg til tal fra landbrugsministeriet, at selv efter inflation, skulle der være mere i lønningsposen?

Vi sidder i haven til hendes gård i Letland. Veldze peger over på en bunke gasbetonsten og siger:

"De er indkøbt til at bygge en ny stald. Projektet er støttet af EU. I januar kostede de 45 Lat. Nu i maj koster de 50 Lat. Det er en stigning på 10%."

Problemet er, forklarer Veldze, at EU-pengene kommer i den lokale valuta Lat, og det sker først efter projektets afslutning. Det betyder, at når leverandøren får sine penge, så er de ikke længere så meget værd. Eller også betaler Veldze den nye høje pris, men det har hun ikke fået penge til.

"Men det er regeringens og ikke EUs skyld," pointerer Veldze.

Veldze smiler vist lidt af vores uvidenhed. Hun er vel omkring de tres. Hun driver gården med sin datter og svigersøn, som igen har børn der hjælper til. Hænderne er barkedede og præget af, at hun har arbejdet på gården

hele sit liv. Det var bedsteforældrene der byggede gården for omkring 100 år siden. Dengang var der 14 hektar. Nu er der købt op til 41 hektar, hvoraf de 33 er under plov. Foruden jorden består det lille familiebrug af syv køer, seks grise og en kalv. Brugets størrelse er meget typisk for Rite Kommune, som er på cirka 1900 indbyggere.

Folk i byerne vinder

”Men tallene siger stadig, at der er flere penge til den enkelte landmand”, forsøger vi igen. ”Uden EU, ingen gård”, medgiver Veldze, men hun er ikke enig i de øgede indkomster. Hun lægger armene over kors og griner igen:

”Der er aldeles ikke flere penge per person herude. Det er folk i byerne og i regeringen, der får mere.”

Tolken læser indenad og siger på engelsk:

”Herude definerer man sig som tabere”, og minder om manden fra i morges.

Manden havde tilbudt sin hjælp med at finde ud til Veldzes gård. Vi var tidligt oppe, stod i morgensolen og ventede ved den gamle landsbyskole, hvor vi havde overnattet. Det trak åbenbart ud med ham. Ingen bygninger i nærheden og ingen trafik på grusvejen udenfor. Vi hørte tydeligt, da han nærmede sig. Noget højrøstet var han, talte med sig selv, og snart kunne vi se, at han slingrede betydeligt.

Alkohol er et problem herude i de små landkommuner. Også klokken otte om morgenen. Vi måtte opgive manden, som ikke var i stand til at vise vej. Til gengæld var hans mor i nærheden, så hun hjalp os ud på gården. Fordrukne mænd er en del af landskabet på disse kanter. De er insisterende, tørstige tabere lige fra morgenstunden.

”Man vænner sig til det”, forklarer tolken.

Vi spørger, hvem der udfylder papirerne til EU, og datte-

ren Aivita vender blikket mod himlen. Det er vist ikke fordi det er så svært. Selvom Aivita ikke ser ud til at nyde lige det arbejde, er det bedre at hun gør det, mener Veldze og fortsætter: "Det var lettere i kolhosernes tid, da var der ikke så mange papirer." Hun sigter til landbrugskollektiverne i Sovjettiden.

Langt ude

Vi kigger os omkring på gården. Der er vel omkring ti kilometer herud fra landsbyskolen, hvor vi allerede syntes, vi var langt ude. Ingen asfaltveje, ingen skilte og alting ligner hinanden. Skov og marker med de samme afgrøder, ingen butikker, grusvejene følger landskabet og også de spredte gårde ligner hinanden til forveksling. Enhver gård har sit lille landbrugsmuseum i form af udtjente maskiner fra Sovjettiden. Rustbunkerne passer fint til gårde og udhuses farveskala. Foråret kompenserer med de gule rapsmarker og mælkebøtterne står i fuldt flor, mens træerne lyser forårsgrønt.

Og så er der hundene. De glammer faretruende i deres kæder, mens vi kigger på den forårskåde tyrekalv og udhusene. Vi blev mødt af disse umanerligt store, glammende og savlende hunde, da vi svingede ind på gårdspladsen. De viste ikke megen respekt for vores Citroen, selvom den trods alt er større end hundene.

"Nej, nej" råbte tolken, da jeg gav mine til at åbne bildøren. Først skulle hundene i lænker, for de kan ikke skelne kødben fra journalister. Hunde er ikke kæledyr herude. De gør nytte som vagtværn. Og forøvrigt er de fulde af skovflåt, siger tolken.

En vinder er også en slags taber

Måske er det en enlig svale, når Veldze hævder, de ikke har fået flere penge end tidligere? Vi kigger igen i landbrugsministeriets rapport på vej hjem ad de snørklede grusveje. Som gennemsnit må det nu være rigtig nok. De

burde have fået flere penge mellem hænderne derude på gårdene. Men Veldze har også ret. Det er i byerne fremgangen er størst, kan vi læse. Efter skat er gennemsnitsindkomsten i landbruget kun tre fjerdedele af, hvad den er i andre sektorer. Og hvad værre er. Lønningerne stiger godt nok på landet, men de stiger endnu hurtigere i andre erhverv. Selvom man vinder, kan man godt være en taber.



Veldze foran familiens bil

Syltetøjsglas eksploderer i Letland

Af John Petersen

EU-informationskontoret i Letland slås med myter om, hvad EU er skyld i af ulyksaligheder.

Det er almen viden i Letland, at EU har lukket de lokale sukkerfabrikker, at honningbierne kløjs i importeret sukker, og at det får syltetøjsglas til at eksplodere. Det statslige EU-informationskontor har nok at gøre.

”Vi vil have vort sukker tilbage” råbte demonstranter på gaden i Riga, da det i foråret stod klart, at der snart ingen sukkerfabrikker ville være tilbage i Letland. EU fik skylden.

”Denne gang var de bare nogle dusin demonstranter, men vi var bange for medierne ville tage historien op”, forklarer Linda Jākobsone. Hun er direktør for det statslige EU-informationskontor og forsyner såvel ministerierne som befolkningen med information om EU.

”Det er dog slemt nok selv uden mediedækning, for folk tror, der ville være sukkerfabrikker, hvis det ikke var for EU”, fortæller Linda Jākobsone.

Hun fortæller, at fabrikkerne i forvejen stod overfor store miljø- og andre investeringer, og da man i WTO blev enige om, at EU samlet set skulle bringe sin produktion ned, besluttede fabriksejerne at afvikle. ”Så kunne de også få kompensation”, forklarer Linda Jākobsone.

”Vi forsøger at forklare, at alle blev kompenseret og at fortælle den rigtige historie.”

Sukker og honningbier

Landbrugskonsulent Irēna Butkus i Aknieste leverer et par af de mere farverige historier:

”Det udenlandske sukker får glassene til at eksplodere, når man laver syltetøj,” fortæller Butkus og fortsætter let ironisk:

”Og bierne skal have sukker til vinteren, og de har det bedst med det lokale. Ingen kender fakta, men vi kender alle sandheden”.

Linda Jākobsone på EU-informationskontoret ryster på hovedet:

”Der er ingen dokumentation for nogen af delene, og historierne lægger sig op ad en række myter om EU.”

En anden historie er fra før EU-medlemsskabet og handler om salt:

”Dengang fik vi salt fra Ukraine, og rygtet bredte sig, at når vi blev medlemmer af EU, kunne vi ikke længere købe salt, der var egnet til at sylte med”. Medierne bragte ukritisk historien ud i offentligheden. ”Dernæst hamstrede folk salt i hele landet, hvor det er meget populært at sylte.”

Den falske information om EU forsøger Linda Jākobsone på bedste beskub at imødegå, men det er et stort arbejde, for der er meget i omløb:

”Vi får disse spørgsmål meget ofte, når vi er ude og fortælle om EU. Så forsøger vi at forklare hele sammenhængen fra WTO over EU og til fabrikkerne.”

Men historien om sukkeret er svær at aflive. Det er en historie, der går fra mund til mund, og den kan ikke stoppes med facts.

Minister bekræfter EU-myter

”I sidste uge fortalt vores premierminister i et radioprogram, at EU var medvirkende til inflationen”, fortæller Linda Jākobsone. Letland trækkes med en inflation på omkring 9%.

”Det er nu noget, folk i forvejen tror på, så det gjorde ikke så megen skade.”

Linda Jākobsone mener EUs strukturfonde er del af et samlet influx af penge til Letland, som er medvirkende til inflation. Helt forkert er det altså ikke, siger Linda Jākobsone, men det har ikke noget at gøre med, hvor ansvaret ligger.

Pengestrømmene ind i Letland kommer fra folk der arbejder i Vesteuropa og sender penge hjem. De kommer også fra de vestlige pensionskasser, som via banker tilbyder langtids kreditter til letterne. Letterne håber til gengæld, inflationen æder renterne.



Veldzes ejendom

Lettisk inflation den højeste i EU

Fra Baltic Times News nr .12

Ifølge EU's statistikkontor Eurostat, er inflationen i Letland vokset til 8,9 % i juni hvilket bringer Letland i spidsen i EU hvad angår inflation. Det lettiske centrale statistiske bureau beregnede inflationen til 8,8 i Juni- hvilket stadig er det højeste i EU.

Mange af de østeuropæiske lande oplever en inflation på over 5 %, medens den laveste inflation findes i Danmark, Belgien, Sverige og Frankrig med en inflation på 1,3 procent. Malta havde direkte en deflation på 1,1 procent i juni.

Den gennemsnitlige årlige inflationsrate i alle 27 EU stater var 2,1 % og euro området havde en inflation på 1,9 procent.

En husholdningsbudget undersøgelse, gennemført af Letlands Statistiske Kontor viser at også udgifterne til almindelig husholdning stiger kraftigt. Specielt udgifterne til mad, transport og daglige forbrugsudgifter steg betydeligt.

Letlands økonomiske succes trues af korrupt politisk elite.

Det var overskriften i Politiken mandag den 20. august. Vibeke Sperling skriver i en artikel at Letlands økonomi er overophedet og der i sidste kvartal har været en inflation på over 11 procent og at man frygter en hård ”mavelanding”, med fald i væksten.

Mindst en tredjedel af det boomende forbrug er baseret på låntagning især i udenlandsk ejede banker.

”Efterspørgslen på hjemmemarkedet er ikke baseret på vækstkapacitet” udtaler Eu-kommisær Joaquín Almunia. Letland er i fare det kan ende med et harmonika-sammenstød. De lettiske lønninger er steget med en tredjedel i år og stadig flere virksomheder klager over svækket konkurrenceevne.

Samtidig kommer den skandaleombruste politiske elite og den omfattende korrupsion ind i billedet. Sand konkurrencedygtighed kræver en ukorrupt politisk ledelse. Og her er meget tilbage at ønske.

Som efterfølger for den populære præsident Vaira Vīķe-Freiberga blev doktor Valdis Zatlers indsat som præsident. Zatlers hvem? Lød det både internationalt og hjemme i Letland. Kan den ukendte læge kurere landet for korrupsionen, som ikke kun er til fare for økonomien, men også dødbringende for moralen i landet?

Et andet problem er den uigennemskuelige måde parlamentet valgte ham. Adskillige drevne politikere var i spil, men kort tid før afgørelsen, blev den ukendte Zatlers trukket frem. Ifølge rygterne fordi de businessinteresser, der er viklet ind i den politiske elite, fandt, at doktor Zatlers ville blive den letteste at kontrollere.

Præsident Zatler har lovet at forene nationen og måske kan hans svagheder vende sig til fordel, siger Daunis Auers, lektor i statskundskab ved universitet i Riga. *LN*

Nyheder fra Baltic Times

Redigeret af Jens Helt Hansen

Visafrihed for de baltiske statsborgere til USA på vej.

De baltiske lande er tættere på en aftale om visafri rejser til USA.

De baltiske statsborgere er kommet et skridt nærmere en aftale om at opnå visafri rejsemulighed til USA, efter at den amerikanske kongres godkendte en lov om at afslutte aftalen om visafrihed hurtigt.

Den nye lov ændrer de betingelser, der angiver hvilke lande, som kan ansøge om visafrihed med USA.

Betingelserne er blandt andet, visaafvisnings procenten er sat op fra 3% til 10 %.

En anden betingelse er, at de personer som har et udløbet visa ikke må overstige 2%

Den nye lettiske ambassadør i USA, Andrejs Pildegovics udtaler, at aftalen er et skridt på vejen, men at der stadig er lang vej til reel visafri adgang for de baltiske statsborgere.

EU skal også gennemarbejde lovteksten og implementere bestemmelserne.

De aktuelle visarestriktioner forventes ikke at være fjernet før sidst i 2008.

De Baltiske lande på vej til at blive tildelt Schengen grænseaftalen ved udgangen af 2007

EU justitskommissionæren Franco Fattini udtaler, at det er forudset, at de baltiske lande ophæver deres landegrænsekontrol med udgangen af 2007.

De baltiske lande skal dog opfylde alle Schengen betingelserne først, hvilket blandt andet vil sige kravene til informationssystemerne, datasikkerhed, samarbejde mellem politimyndighederne, og deres eksterne grænsekontrol-

enheder.

EU har løbende kontrol med implementering af de fastsatte Schengenkravs indførelse i de baltiske lande.

Baltic Times 2. august.

Baltisk Brød

De baltiske brød producenter omtales og udviklingen af brød beskrives og hvilke udfordringer der venter forude i lyset af dagens økonomiske betingelser.

Brød har en særlig plads i den lettiske bevidsthed. Respekten for det er der lige fra den tidlige barndom.

Det lettiske kulturinstitut udtaler, at traditionen tro, er brød bagt af mel fremstillet af den første høst tillagt særlige egenskaber. Når man spiser dette brød, kunne man få opfyldt et af sine ønsker.

Tidligere havde hver enkelt landsby sit eget særlige brød. Disse tider er forlængst forbi, idet 8 store bagerier dominerer Letlands brødproduktion i dag. Blandt disse kan især nævnes Hanzas Mainznicas, Fazer og Druva.

Brødindustrien i Letland blomstrer, idet brød er en populær fødevarer.

På trods af dette står industrien overfor nogle udfordringer; især hvad angår arbejdskraftens produktivitet og de tekniske produktionsanlæg.

Arbejdskraftens produktivitet er lav og produktionsanlæggene er forældede og kan ikke forbedre produktiviteten uden en fornyelse. Der er foretaget flere undersøgelser bageriernes nuværende forhold og konklusionen er, at et af de værste problemer er manglen på kvalificeret arbejdskraft.

Uden kvalificeret arbejdskraft kan bagerierne ikke få den nødvendige fremgang.

Dette skyldes især udvandringen af arbejdskraft til f.eks. Irland og det øvrige Europa.

Der skal derfor både investeres i ny teknologi og tiltrækkes kvalificeret arbejdskraft

til industrien.

Baltic Times 9. august

Nyheder fra den danske ambassade i Letland

Ny lettisk præsident er valgt.

Den 31. maj valgte det lettiske parlament Valdis Zatlers til ny præsident.

Valdis Zaltlers blev nomineret af den regerende koalition. Han havde ingen tidligere erfaringer indenfor politik.

Indtil valget arbejdede Valdis Zaltlers som hospitalschef og kirurg på Rigas 2. hospital.

Zatlers er dog allerede blevet udsat for kritik, fordi han har accepteret at modtage ekstra betaling fra tidligere patienter, såkaldte kurvertpenge eller ekstra honorar uden at betale skat. Zatlers har dog lovet at betale den manglede skat overfor skattemyndighederne.

Zatlers bliver den 3. præsident efter Letlands uafhængighed i 1991.

Lettiske -russiske forhold blev diskuteret

Den 6. juni mødtes statssekretæren for det lettiske udenrigsministerium Normans Penke med den russiske ambassadør i Letland Viktor Kalyuzhny for at diskutere samarbejdet mellem de 2 lande.

Landegrænseaftalen mellem de 2 lande er blevet ratificeret af Letland, og Penke opfordrede Rusland til at gøre det samme hurtigst muligt.

Rusland mangler stadig at fremsende nogle vigtige traktatudkast omhandlende undgåelse af dobbeltbeskatning, beskyttelse af investeringer, og samarbejde om social sikkerhed blandt regulering af pensionsaftaler.

Landegrænseovergangen blev også diskuteret. Der er store problemer med trafikpassagen, hvor der til tider har stået op til 1900 lastbiler og ventet på tilladelse til passage.

Immigration er nødvendig for Letland

På grund af mangel på arbejdskraft indenfor byggeri og levnedsmiddelindustrien er behovet for at hente arbejdskraft til Letland stigende.

Uofficielt går der dog forlydende om, at mange såkaldte officielle arbejdsløse faktisk arbejder, idet de ikke er interesseret i rigtige job, da de derved vil miste arbejdsløshedsunderstøttelsen. Derfor er arbejdsløshedsstatistikken ikke retvisende.

Den høje stigning i lønningerne og den manglende stigning i produktiviteten er begge med til at forøge inflationen.

Derfor vil en hurtig åbning for immigration af arbejdskraft være til stor fordel for den lettiske økonomi.

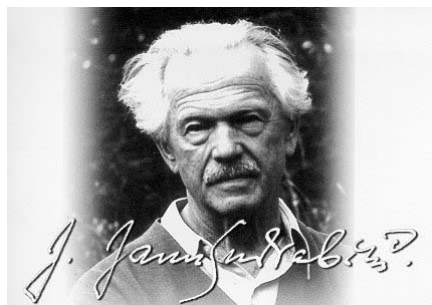
Konference for personer med interesse for udvikling af demokrati i det europæiske samarbejde,

torsdag den 1. November kl. 17-21.

Samarbejdet mellem civilsamfundets organisationer i de europæiske lande er et afgørende fundament for en folkelig interesse og forståelse for den europæiske udvikling. På konferencen vil der blive orienteret om det eksisterende samarbejde mellem NGO'ere i Europa samt være en paneldebat med repræsentanter for forskellige sider af dansk foreningsliv.

Konferencen vil i særlig grad henvende sig til personer i foreningslivet, der har interesse for at etablere samarbejde og lave fælles projekter med tilsvarende organisationer i andre EU-lande. Konferencen arrangeres af DANFØ (paraplyorganisation for danske NGO'ere i Østersøområdet, inkl. Norge, Island, Grønland og Færøerne).

Kirsten Gjaldbæk er med i paneldebatten.



Jānis Jaunsudrabiņš er en berømt lettisk forfatter som levede fra 25. august 1877 til 28. august 1962.

Her følger andet uddrag af romanen "Balta Gramata".

Jānis Jaunsudrabiņš

Halv-bibelen

Oversat af G. Grinvalds

Der er intet smukkere end en søndag eftermiddag. Om formiddagen har folkene endnu forskelligt at lave, nogle går også i kirke, men om eftermiddagen har alle tid. Om sommeren sad vi på gårdspladsen. Nogle sad på jorden i græsset, andre gjorde det foran kornkammeret. På køligere dage varmede solen os, men når varmen var stor, kastede birketræerne ved stuehusets gavl kølig skygge. Jeg følte at jeg for hver søndag blev mere voksen og fornuftig. Jeg var jo alene blandt voksne mennesker og måtte prøve på at ligne dem. Gårdejernes søn Jancis gik i skole både vinter og sommer. Jeg traf ham kun på søn- og helligdage og så opførte vi os for det meste også som om vi var voksne. Når han begav sig til skolen skrev han et emne på min tavle, og så skulle jeg i ugens løb skrive tavlen fuld på begge sider om dette emne. Når han så kom hjem om lørdagen, var han min strenge lærer. Jeg var sågar bange for ham. Men nogle gange vendte barnet i ham tilbage og så, især hvis nogen af naboernes børn deltog, løb vi rundt og buldrede samt fandt på forskellige narrestreger.

Om vinteren var alt anderledes, måske endda smukkere som om sommeren. Udenfor kunne regnen være isnende

koldt, sneen fyge, stormen hyle eller en mat sol skinne – indenfor havde vi det lige godt og varmt. Karlestuen lugtede af surkål. Karlene sad hver på sin seng og over deres hoveder svævede små blå røgskyer. Somme tider satte de sig rundt om bordet og talte om gamle dage. Så forenede de små røgskyer sig og blev til et stort skylag. Jeg havde det bedre med kvindfolkene. Mor og jeg klippede smukke blomster af papir, både selve blomsten og bladene. Selv mennesker klippede vi ud. Vi lavede også farverige dekorationer. Vi trak en stærk tråd gennem en kartoffel og hængte den op foran vinduet. Fra tærsket halm tog vi så de øverste tynde ender, studsede aksene lidt, spiddede forskellige papirstykker på disse og stak dem til sidst ind i kartofflen. Halm havde ens længde og dannede til sidst en smuk rund kugle, der lignede frøstanden af en mælkebøtte. Når man pustede lidt på den, drejede kuglen langsom rundt og changede mod vinduet i mange farver. De anvendte papirstykker var ganske almindelige: gule – fra indpakningspapir, røde – fra tobakspakkernes indre for, blå – fra en gammel hæftes omslag, hvide – de var nemmest at få fat i... Men vore øjne var ikke forvandlede med det de så. I den hvide vinter gjorde de få fattige farver os glade, vi sang og klappede i vore hænder.

Vi flettede også ternede kors. Og så ønskede jeg hver gang at få den mig for længst lovede halv-bibel. Mormor ville give mig den så snart jeg havde lært at læse ordentlig. Den skulle være fyldt med de skønneste historier, som jeg slet ikke kunne forestille mig. Jeg skulle bare blive ved med flittigt at lære læsningens kunst. Halv-biblen var en hellig bog og enhver uvidende kunne ikke bare sjuske rundt med den.

Jeg var utålmodig. Det forekom mig at jeg allerede læste meget godt, og jeg påstod det hver søndag. Men under prøven blev jeg fortsat erklæret for ikke at være god nok til en så vigtig bog. Der var intet at gøre. Lommebogen

med sangene havde jeg læst fra en ende til den anden.
De smukkeste sange kunne jeg endda udenad.

Hos greven tjente,
Hørte jeg for længe siden,
En god, stor og stærk tjener

Der hed Lapu Indrikis (Blad-Henrik)

Se nu: den husker jeg endnu i dag. Der var også sange på delvis tysk. Dem deklamerede jeg gerne for jøden. Jøden forstod hvad jeg sagde, nikkede med hovedet og grinte.

"Kom zur Mutter, liebe søster!" deklamerede jeg og jøden grinte: "Hohoho!"

Men hvad var disse kendte dumheder sammenlignet med den endnu aldrig sete halv-bibel.

En gang hen imod foråret lykkedes det mig at læse et godt stykke op uden at lave fejl. "Nu kunne man jo næsten..." sagde mormor. Disse ord gjorde mig helt tosset. Jeg sprang rundt på et ben på stuens skæve gulv.

"Pudser du snuden?" spurgte mormor. Jeg vidste hvad det betød og tørrede min våde næse mod mormors hånd.

"Så lad os gå til kornkammeret og lede efter den."

Vi gik ved siden af hinanden til kornkammeret. Jeg følte mig stor og kiggede mig omkring om der var nogen der så, at vi var på vej til kornkammeret for at søge efter halv-biblen.

Eftersøgningen var ikke nem. Mormor løftede sin dragkistes låg, holdt det op med sit hoved og rodede foroverbøjjet rundt i kisten. Det var ikke nok og skulle gøres grundigere. "Hold du låget" råbte hun og rejste sig. Jeg tog fat i kistens kolde låg, løftede det i lodret stilling og holdt det med begge hænder. Hænderne frøs ubarmhjertigt. Mormor løftede beklædningsgenstandene ud af kisten stykke for stykke. Uroligt holdt jeg øje med kisten og ventede på at bogen ville dukke op. Men det var kistens gule bund, der dukkede op... og bogen var der ikke. Vi stod og tænkte os om. "Hvor mon den kunne være?"



"Måske i skabet" foreslog jeg. Så begyndte vi at undersøge skabet.

"Oh!" råbte mormor "Den er nok på hylden". Der var en hør-knippe, forskellige snøre, en høvl, stemmejern, tomme flasker...ellers intet! Igen stod vi med sænkede arme og tænkte os om.

"Lad den være!" råbte mormor til sidst og gik mod døren. Jeg havde allerede længe været grædefærdig, men nu måtte jeg stoppe tårerne med fingrene. Da mormor så det, vendte hun om.

Der skulle kravles op på afsatsen for at se, om den ikke var i en af morfars kasser. Hun huskede tydeligt at have set den til skiftedag, da vi flyttede. Hun havde bladet i den, tørret mug af omslaget og lagt den pænt hen. Virkeligt, der oppe i en af de små æsker, hvor morfar opbevarede forskellige små ting som søm, skruer, tænder, riven af træ og andet, var også halv-biblen anbragt. Men jeg kunne høre på mormors stønnen der oppe, at det

ikke varslede noget godt.

Jeg så at hun stille kravlede ned med bogen anbragt i sit hvidt og blåt ternede forklæde. Der var den så, men mormors ansigtsudtryk afholdt mig fra at sige noget.

Uden at mæle et ord gik vi over til stuen. Mormor satte sig først på sengen og så ud til at overveje noget. Så stak hun hånden ned i forklædet og trak en mængde sammenfiltret papir op. Papiret var meget gult.

”Fordømte slyngler!” sagde hun medens hun anbragte papirerne på bordet. Rotterne havde ødelagt den smukke halv-bibel helt. Ryggen var gnavet i små stykker. Nogle af siderne manglede helt – trukket ned i rottereden, andre var revet i stykker.

Jeg havde fået nok, da jeg så de sørgelige rester. Da mormor om aftenen tændte op i ovnen, gjorde hun korets tegn og smed resterne af bogen ind i ilden. ”Guds ord skal ikke ligge og flyde rundt” sagde hun.



Janis Jaunsudrabins barndomshjem nær Nerete.

Foto Kirsten Gjaldbæk

Inga Abele: Ilden vækker ingen

Jeg har læst v. Kirsten Gjaldbæk

Oversat af Karsten Lomholt fra den lettiske udgave "Uguns nemodina" udg. 2001 på Forlaget ATENA, den danske udgave er fra Husets Forlag 2007.

Inga Abele skriver prosa, drama og poesi. Hun er født 1972 i Riga, begyndte at studere biologi på Letlands universitet, men forlod så Riga for at leve på landet og arbejdede som hestetræner.

Vendte tilbage til Riga og afsluttede sin uddannelse fra Letlands Akademi for Kultur, Teater og TV/

Drama i 2001. Hun har skrevet en del noveller og romaner, og hendes teaterstykker er blevet opført både i Letland og i Tyskland. Hun er en af de velkendte og ret læste forfattere i Letland nu, også blandt yngre mennesker. Romanen "Ilden vækker ingen" har kvinden Florence som hovedperson, og det er hendes relationer og udvikling, vi følger. Det er på ingen måde en traditionel udviklingsroman med overblik og fremadskridende fortælling, derimod er det brudstykker, antydninger, mytiske fortællinger, forskellige synsvinkler/niveauer og mange løse ender. Hvis det var en krimi, ville man føle sig snydt, for der er ingen smart opklaring på de forskellige historier til slut.

Til gengæld får man en tekst med så mange sansninger, at man ikke lige slipper den, heller ikke efter at bogen er læst færdig. Mange gange følte jeg mig i den grad i Letland, ude i et køkken sammen med andre kvinder, der fortalte løst og fast om deres liv, og hvor jeg med min



vestlige baggrund bagefter var helt rystet over, hvordan man helt roligt blot nævnte de uhyrligheder, der var sket i tidens løb. Det er nok også denne anderledes baggrund for danske læsere, der kan gøre det svært at finde sig til rette i fortællingen: hvor er det vi lige er henne nu?

Der beskrives ud fra en kvindeverden, der er meget forskellig fra den mandeverden, som den også støder sammen med, det er ikke feminisme i vores forstand, det er realisme uden føleri, når der berettes om volden i familierne, mod kvinder, gamle og børn, men uden egentlig stillingtagen til, at det kunne være anderledes. På den ene side åbenhed, på den anden side ”det taler vi ikke om”.

Der er moderniteten, Florence læser på et tidspunkt økonomi i London, og vender så tilbage og flytter/flygter til bedsteforældrenes hytte på landet, og her møder hun så traditionen, rodfæstetheden, religiøsitet, overtro og naturforbundetheden, som til et vis grad giver hende et ståsted. Og midt i al den landlige enkelthed ernærer hun sig ved at undervise i moderne økonomi på landsbyskolen! Det er sammenstød mellem fortid og nutid i et Letland i 1990'erne, der beskrives her, uden at der politiseres eller diskuteres. Utopier og naturreligiøsitet blive en del af den daglige overlevelseskamp.

Florences ophold i Riga er præget af ekstrem fattigdom, indtil hun kommer ind i de nyriges jetset som tolk, og det er denne krasse modsætning, hun forsøger at flygte fra, men den dukker op igen, hver gang disse Riga-veninder tager på udflugt ud på landet for at besøge hende i den gamle hytte.

Forsøgene på at få familiesammenhold, ægteskaber til at være noget positivt, som man tidligere har defineret det, forsvinder gang på gang i vold eller egoisme, og på den måde kommer der heller ingen happy-ending. Bogens tekst vil bare alligevel ikke slippe læseren bagefter!

Som det fremgår, er det efter min mening absolut ikke

en "feel-good" bog, men for mig ligger dens kvaliteter i dels de meget intense naturbeskrivelser, som er så lettske, man kender bare sin skov, sin sø, sine omgivelser, dels i opridsningen af de mange kradse modsætninger, som Letland indeholder i disse år med store omstillinger. Titlen "Ilden vækker ingen" er et citat fra en konkret samtale mellem Florence og den gamle brændehugger, som har taget sig af hende, da hun totalt forkommen lander i bedsteforældrenes hytte. Han formaner hende om ikke at lægge sig til at sove med åben ild i kakkelovn/kamin, for ilden vækker ingen, den fortærer dem! Konkret ja, men samtidig kan det i bogens kontekst også forstås som en opfordring til at være årvågen og tage ansvaret for sig selv, så man ikke opsluges af alt det voldsomme og uberegnelige omkring en.

Politikens netavis skriver onsdag den 15. aug:

Sammenhæng søges

Man mærker kløften mellem det nye og det gamle Letland i Inga Abeles usammenhængende roman.

Læs hele artiklen på Politiken.dk

<http://politiken.dk/boger/article360190.ece>



Sadancis

Jes Dahl beretter om sit møde med dansegruppen Sadancis.

Sadancis fra Jekabpils – en stor oplevelse!

Kan du have 39 letter fra den kendte dansegruppe Sadancis boende i 15 dage og arrangere nogle danseopvisninger for dem?

Det var noget af opgave. Jeg havde jo flere gange set de fine og meget dygtige dansere i Jekabpils, men Aigars fra Kreicburgas Zikeri havde fortalt dem hvor primitivt her er med et toilet og et lille køkken, men Sancis sagde ja. Vi kan og vil bo i Det baltiske Hus. Og i dag er jeg meget glad for at jeg ikke sagde nej til at modtage dem. Det er noget af det bedste jeg har gjort, selvom det meste af landet her helt svigtede lige med undtagelse af op imod



Det ældste hold, Fruerne, der tidligere har været her.

en halv snes mennesker, som bakkede op med stor hjælp.

Da jeg ikke alene kunne bruge det lokale Kulturhus måtte jeg betale leje.

Ingen forening lagde navn til så det kunne være gratis.

Jeg skrev og sendte ca. 50 sedler ud og spurgte om nogle kunne skaffe en ledig seng og evt. af hensyn til økonomien indbyde en eller flere til en søndagsmiddag. Der kom 0 svar. I sidste nummer af vores blad, spurgte jeg om nogen i vores forening kunne komme og hjælpe lidt med at gøre stedet her klar til modtagelse. Der kom 0 svar.

Så spurgte jeg Sadancis gennem Andreas og tirsdag morgen landede Valija og Sindars i Kastrup. Og sammen arbejdede vi koncentreret i 4 døgn og efter kontakten med Sadancis har jeg ikke haft praktiske problemer. Mere taknemmelige og hjælpsom gruppe har jeg aldrig mødt og det blev skønne 5-6 døgn i et stort samarbejde, hvor jeg næsten kun sad ved telefonen indtil de kom og fortalte at vi skulle spise.

Sidste besked fra Sadancis dygtige leder Inese var: Vi kommer lørdag den 18/8 kl. 11 og vi er 39 personer. Lørdag morgen kl. 4 ringede Valijas mobil. Det var hendes datter Kistina der fortalte: Vi holder på Hindbærvangen i noget der hedder Smørumnedre.

Det er ca. 5 km herfra, så vi kom hurtigt og viste vej de sidste km og så troede jeg de efter 2 dage og nætter i bussen skulle sove et par timer, men Nej - nu genkendte jeg letterne: Alle gik i gang. Nogle med at gøre suppen klar, andre 20 satte på få minutter naboens telt op, hvor 80 personer havde festet og 3-4 stk. gik på taget. Jeg havde fortalt Valija at jeg skulle have sat et nyt tag på terrassen: "plader var blæst af og de andre var dækket med mos. Jeg havde købt nye men ikke fået sat dem op. Valija sagde: Det skal du ikke tænke på, der er håndværkere med i gruppen, når de kommer: På ca. 1/2 time var

det gamle tag taget ned og det nye sat op, og sådan kunne jeg blive ved og ved. Jeg så ikke lister over hvem der skulle lave mad, vaske op osv. men der manglede aldrig arbejdskraft. Der er nogen, der siger, at letter gider ikke arbejde og selv har jeg haft på fornemmelsen, at kvinderne arbejder medens mændene drikker. Det gjaldt ikke for Sadancis. Også mændene kom og bød mig på suppe, te m.m.

Og da jeg kom ind i min stue var en af mændene i gang med min støvsuger og en anden ved mit strygejern: Alle deres hvide trøjer skulle jo vaskes, tørres og stryges et par gange om dagen efter de var blevet drivvåde af sved. Det vil de der har set dem gennemføre deres program - forstå.

Om eftermiddagen gik det mod Haslev til DGI's Landstævner i folkedans, hvor vi ikke fik nogen god modtagelse. Vi måtte gå rundt og forsøge at finde ud af, hvor vi skulle klæde om og danse. Vi mødte lederen men han vidste ikke noget og havde ikke tid til at hjælpe os. Han



Kristina starter en dans og senere følger hele gruppen.

skulle ud med noget gaze-bind. Sadancis var hovedkraft og eneste opvisning for 3-400 personer, der havde betalt en høj pris for middag og underholdning.

Aflønningen af Sadancis var dagens middag, som de efter opvisningen stod i lange køer for at få. Det gode ved stævnet i Hasle var at der var så mange mennesker, som rejser tilbage rundt i hele landet og fortæller om Sadancis. Hen mod midnat da vi gerne ville til vennerne Nina og Carl, måtte bussen for at komme fri uden om et par personbiler ind over græsset og sank i - sad fast. Så gik der et par timer med alle unge mænd med bare overkroppe og damerne i deres pæne tøj skubbede i takt, men bussen sank længere og længere ned. Nina kørte efter Falck og efter halvanden time kom en stor Falck-vogn fra Slagelse og på få minutter kom bussen op på asfalten. Falck var flinke og bad om 1300 kr. Nina har betalt. Stævnets pressechef mente at DGI ville betale. Ledelsen var ude at se på forestillingen. DGI har penge og de har tjent godt på Sadancis. Nogle dage før havde jeg ringet og spurgt om det var muligt at danse i forsamlingshuset i DGI-BYEN. Det kunne vi godt. Vi skulle give 40.000 kr.

Hos Nina og Carl var der flere toiletter i deres store hus. Nogle af de unge sov dog i en landbrugsvogn i laden. Det syntes de var mægtig sjovt. God morgenmad, sang og hjem til Det Baltiske Hus.

Til Årsfesten her var der mødt 3 fra vores forening og ingen fra Estland og Litauen og hvad der glædede mig de 4 nærmest boende familier, ja og så en enkelt familie langt fra (Lynge), som vist ikke tidligere havde haft noget med Letland at gøre, men havde læst om det i en avis. Pressens indsats er det værste jeg nogensinde har oplevet: Tv, Radiostationer, og Dagblade var både før, under og efter passive. Lokalavisen skrev men gjorde sit til at skabe forvirring: Selvom de på tydelig maskinskrift havde fået et program der fortalte, at Årsfesten startede

kl. 16 havde de skrevet kl.15, så naboerne mødte op kl. 15. Der var så mange stove/sjuskefejl, men der kan man nok gætte sig til det rigtige. Værre er det at de havde skrevet - givet mig nogle meninger, jeg aldrig har udtrykt. Som den unge fotograf, der var her sagde: Journalisterne skriver hvad de har lyst til og selvom jeg havde fortalt dem at ældrehjemmet i Ølstykke hedder Tofteparken havde de flyttet Porsebakken til Ølstykke. Godt at de ældre ikke er så lette at snyde og giver sig tid til at tænke mere end journalisterne.

Aldrig har jeg haft så lydhør en forsamling ved 1000 års egen som Sadancis og bagefter gav de en meget fin opvisning på naboens store græsareal. Efter opvisningen var der danske ristede pølser og lettisk kartoffelsalat til alle.

Kl. 20 gav vores lettiske gæster endnu en flot opvisning i Kulturhuset. Der var mødt 2 af mine kunder fra Smørum og så en del danske folkedansere og blandt tilskuerne Ambassadør Andris Razans med familie og både ambassadøren, hustruen og deres søn deltog i de efterfølgende danske og lettiske folkedanse.

Et par gange havde ambassadens dansktalende sekretær fortalt at de desværre ikke kunne modtage så stor en gruppe på ambassaden på grund af ombygning, kun en lille gruppe, men det var vist dagen efter hun ringede og vi skulle opgive en tid for at komme.

Mandag skulle vi køre kl. 11.15. Klokken 10.30 kom chaufførerne og fortalte de kunne ikke køre.

En høstmaskine havde kørt deres sidespejl af. Jeg ringede til vores lokale busselskab og tænkte endnu en ekstra udgift, men de kunne ikke komme. Men Ole sagde sådan et tror jeg vi har liggende. Jeg kommer og han kom, og tog en af chaufførerne og en rimelig engelsktalende person med hjem. Kom igen og et nyt spejl sad der 11.15 og vi kom af sted. 60 ældre ventede os på Tofteparken i Ølstykke og her fik vi en meget fin modta-

gelse med middag, øl og vin og et beløb mere - et overskud af de ældres indbetalinger til festen.

Ved hjemkomsten ringede jeg til Ole og spurgte, hvad de skulle betale. Ole svarede: Ikke noget vi skal da hjælpe hinanden. Værsgod - et spejl til et par tusinde kroner, kørsel frem og tilbage 2 gange, vistnok svejsning osv. Jeg må se at komme op til Ole med den flaske champagne, letterne de kom med.

Om aftenen var vi til vores årlige Folkedanseraften hos Hjemstavnsforeningens Folkedansere på Østervangsskolen i Roskilde. Næste gang er det med Kreicburgas Zikeri d. 29. oktober.

Tirsdag en vellykket tur i København. Efter flere ture med lettiske busser kan jeg finde ud af det med P-plads for bus m.m. Om aftenen havde vi en fin aften hos gruppen Crihalma i Albertslund. En ung nygift lette var mødt og gik straks ind på at tolke. Signe, min tolk i Letland gennem mange år havde svært ved at møde hver dag og Valijas søn måtte blive i Letland, da det blev vejr til at høste på både hans og Valijas gård.

Vi havde en fin aften med opvisninger af begge grupper og fællesdans efter og på trods af, at der som de fleste andre steder ikke var mere end nogen få tilskuere var der ingen diskussion om det aftalte beløb for at optræde. Onsdag kl. 10 var vi til et vellykket møde på ambassaden. Andris Razans fortalte en del for den lydhøre forsamling. Der blev spist, drukket og snakket med ambasadørfamilien og brugt toiletter inden vi kastede os ud i en mindre vellykket tur gennem København.

Men kl.16.00 læssede vi tingene af ved Tivolis Hovedindgang og stillede op på Axeltorv og kl. 17.00 startede den sidste opvisning på Sjælland. En fin opvisning med en del tilskuere. Måske mest udlændinge, men en del udsatte dog besøget i Tivoli da de så og hørte Sadancis, men små piger m.fl. havde dog smidt 1242 kr. i de huer vi havde lagt ud. En situation jeg overværede

beskriver meget godt travle danskeres forståelse for kunst og dans: En far, med en lille sød pige på 5-6 år skældte ud, een dans mere. Pigen var helt opslugt af danserne og hun græd så voldsomt da faderen slæbte hende væk med magt. AK, JA travle danskere, der ikke har tid til at opleve, når de store ting sker, hvad så hans begrundelse var. Efter opvisningen gik turen ud på Dyrhavsbakken. Vi ville gerne have danset på plænen i Tivoli, men fik ikke en gang et svar fra Tivoli og vi ville ikke give næsten 3000 kr. for at komme ind. Aftensmad på Bakkens P-plads og jeg tror mange fik en festlig aften. Jeg inviterede to damer på kaffe, intet brød, langsom og uvenlig betjening og jeg tænkte på om de ikke lige så godt kunne have varmet lidt vand fra Mølleåen. Flere gange i løbet af de 5-6 døgn var jeg flov over mit land.

Torsdag var alle oppe kl. 6.00 for at rydde op og da jeg kom ud lå Valija ved rosenbedet og havde så inden kl. 6 fjernet ukrudtet fra 2 bede.

Ved afskeden med kreds om 1000 års Egen, hvor jeg opfordrede til at vi nu skal tænke på fremtiden, følte jeg, at et venskab mellem Sadancis og Det Baltiske Hus var startet.

Efter ceremonien, fotografering, skriven i gæstebog gik det mod Odense, hvor vi lige nåede Flakhaven, Rådhuspladsen kl. 13.00. Fin modtagelse af en af kommunens embedsmænd, der have haft Sadancis før. Her skulle vi ikke lede efter toiletter, omklædning og danseplads. Det blev vist os. Vi måtte danse på plads og gade. I København måtte vi ikke danse på gaden, så kunne folk ikke komme forbi. Vores vært sagde: Det finder de nok ud af. Men nu var vi jo også kommet til Fyn og det er anderledes. Kontant pæn stor afregning inden opvisningen. Det var ikke noget problem. Efter opvisningen spiste vi lidt fra bussen og så vinkede jeg farvel, og ønskede dem en fortsat god rejse og fortalte at jeg ikke kom til årsmødet

hos Andreas Åbling i Ellum. Letterne ville gerne se H.C. Andersens hus, men vores vært sagde det var forsent at arrangere et besøg. Det bliver anderledes hvis de kommer igen en anden gang og det er der meget, der tyder på at de gør. De er meget optaget af H. C. Andersen og måske passer han også bedre til det lettiske folk end os. For en del år siden spurgte Ilona mig om ikke, jeg kunne fortælle lidt om H. C. Andersen på en mindre skole i udkanten af Jekabpils. Da jeg spurgte: Hvem kender den grimme ælling, rakte alle hænder i vejret.

Da jeg havde overstået et vigtigt møde fredag aften, kørte jeg til Tåstrup og købte en togbillet til Bredebro ved Ellum. I telefonen havde jeg sagt til Andreas at han skulle hilse dem og ønske dem en god hjemrejse. Jeg kom ikke til deres sidste opvisninger, men nu fandt jeg ud af, at jeg ville overraske dem og der er jo også kortere til Ellum end til Jekabpils.

Hos Andreas var mange mennesker samlet - en del kunstnere og her var mange aktiviteter. Jeg så Sadancis 2 sidste opvisninger kl. 15.00 og kl. 20.00 og ved midnatstide den endelige afsked og de startede på den lange hjemtur.

Før Sadancis besøg var jeg indstillet på at droppe og slutte mange ting, men de har nok vækket mine følelser til Letland. En fantastisk interesseret, hjælpsom og dygtig gruppe, som man gerne vil gøre noget for og måske kommer de igen trods manglende interesse for i hvert fald os øst for Storebælt. Kun få meget interesserede familier.

I de seneste måneder har jeg haft svært ved at gå 50 meter uden at skulle hvile mig. Sammen med Sadancis gik jeg gennem København.

Jeg havde vel droppet en nybygning, som en gæst har startet mellem Det Baltiske Hus og mit eget hus. Nu har jeg fået lyst til at få det færdigt med et toilet, bruserum

og måske en vaskemaskine mere og en varmtvandsbeholder eller solvarme og en ny elmåler med mere strøm. Det var vist 3 gange en sikring sprang, så her blev bælget mørkt, men heller ikke det slog letterne ud eller gjorde dem utilfredse.

Jeg har regnet med, at jeg havde været i Letland sidste gang og i hvert fald ikke arrangere flere ture derover. Hvis en gruppe ønsker det eller vi kan samle en gruppe, kontakt mig. En tur over Riga, Sigulda, smalsporsbanen Gulbene – Aluksne, Rite Højskole og en sidste aften hvor Sadancis danser og Kreicburga Zikeri spiller, det vil være en oplevelse.

I en brochure har vi fundet følgende gode råd fra den Britiske Ambassade til deres landsmænd, når de er på besøg i byen. Den Britiske Ambassade i Riga anbefaler at man overholder følgende regler:

- Vær klog når du går på gaden, respekter andre og brug ikke støjende tale og provokerende sprog.
- Vær opmærksom på lommetyve og pas på dine ting.
- Tag ikke passet med dig ud, bær en fotokopi i stedet.
- Husk hvor du bor, så du kan finde hjem.
- Bliv i grupper, gå ikke i byen, parker eller nat klubber på egen hånd. Byt telefonnumre med dine venner, så I kan holde kontakten.
- Lad ikke en drink stå uden opsyn. Køb ikke drinks til fremmede. Forhør dig om prisen på drinken før du bestiller. Betal for hver omgang du bestiller.
- Pas på kreditkort og pinkode. Hold styr på dine betalinger og regninger. Hvis det er muligt så betal med kontanter.
- Uriner ikke offentligt. Brug altid et toilet.
- Smid ikke affald. Hold venligst Riga pæn og ren.

Oversat af LN

Se mere på www.britain.lv

NGO i Letland og Danmark

Kirsten Gjaldbæk har været på besøg i Letland for at høre om planerne for det næste NGO møde for Østersøregionen. Vi referere her lidt fra hendes rapport, som blandt andet viser hvor forskellig forståelsen af hvad foreningsliv er, opfattes i de to lande.

Fra besøg hos Ilze Murniece, Riga, 19. juni 2007

Jeg var halvanden time hos Ilze i Riga på hendes kontor, Gertrudes iela i Riga.

Vi havde en rigtig god lang snak, hun er meget imødekommende, åben og velformuleret på både engelsk og tysk, er en studerende, der læser kulturmanagement på Letlands Akademi. Hun har aldrig været i nærheden af NGO-Forum før!

Planerne for NGO-Forum er fortsat, det der blev besluttet på mødet i Stockholm:

1. dag i Riga: Plenary session
2. dag i workshops: de 4 Stockholm-emner + 1 om Lifelong Learning, da det er den lettiske prioritet for formandskabsperioden. Disse workshops skal så finde sted i 5 forskellige byer: Talsi (120 km vest for Riga), Jelgava (40 km syd for Riga), Madona (ca. 150 km øst for Riga), Daugavpils (over 200 km øst for Riga, de regner med 3 timers bustur hver vej!) og den sidste gruppe om lovgivningen bliver så i Riga. Det er ikke fordi ngo-centrene i de forskellige byer er specialiserede på workshoppenes temaer, men der er forskellige ting, som man kan se, relateret til emnerne, i disse byer! Og ved at inddrage disse ngo-centre bliver Forummet en opgave for hele landet og ikke kun for hovedstaden! Jeg udtrykte endnu en gang min tvivl om det formålstjenlige i den lange bustur til

Daugavpils, men det er nu en gang bestemt, og det er GAL (organisationen i Riga) der bestemmer over dette Forum

3. Vi diskuterede meget længe vores ngo- forståelser. Jeg fortalte hende en del om dansk foreningsliv og om hvordan DANFØ er opbygget, og det var tydeligvis helt nyt for hende, men som hun sagde, det hjalp hende meget til bedre at forstå vores reaktioner! Og hun fortalte om den lettiske ngo-struktur, som er så meget anderledes!

Jeg har også diskuteret dette med andre bekendte under mit besøg i Letland, og det er helt gennemgående træk, at meget få personer nu magter at være foreningsaktive på den måde, som vi kender det i Danmark. Det handler for næsten alle om primært at have en indtjening, så renoncerer man på socialt liv (familiesammenkomster, vennebesøg, biograf, teater, musik, sport osv.), så ngo-engagement er nærmest lig med: ansættelse i et projekt. Så længe projektet betaler, engagerer man sig i dette tema/indhold/den problematik, når projektet udløber, søger man nyt betalt projektarbejde (næsten uanset emne!). Mange af de foreninger, der opstod i 90'erne, er gået ned igen, da medlemmerne ikke havde tid og økonomi til at være aktive (have fritid og hobby), men i stedet forsøger at tjene lidt ekstra til at dække leveomkostningerne.

NGO-centrene rundt om i Letland (som f.eks. GAL) specialiserer sig ikke med bestemte temaer, men forsøger at være paraplyorganisationer, der kender regler og muligheder for projekter og ansøgninger, og som kan stå for kontaktopbygning udadtil og arrangementer.

Derfor var Ilze også meget overrasket over vores organisation, der ulønnet primært arbejdede med NGO-Forum. Da jeg så fortalte hende lidt om, hvad koordinationsgruppens medlemmer ellers var engageret i og arbejdede

med, foreningsmæssigt, og at det også var ulønnet, var hendes forbløffelse endnu større: I må tjene umådeligt godt med en kort arbejdstid i Jeres forskellige erhvervs-mæssige job??? Ellers kan man da ikke engagere sig på den måde!

Alt i alt var det en meget behagelig og informativ samtale, men den viste også, at vi ligger langt fra hinanden i forståelse af ngo-arbejde/foreningsliv/frivilligt arbejde, dets betydning for udvikling af civilsamfund og af samfundet på alle måder.



Foto: Kirsten Gjaldbæk: Kunst i Pedvale

Kunst i Pedvale

Pedvale friluftsmuseum ligger ved den lille by Sabile, ca. 25 km syd for Talsi. Området er meget naturskønt og er et fredet landskab. Der har tidligere ligget herregårde på området, de balttyske ejere tog til Tyskland i 1939, og siden er bygningerne ikke blevet vedligeholdt, de blev udnyttet til landbrugsformål i sovjettiden. I 1992 købte kunstneren Ojars Feldmane området med alle bygninger, og han har fået restaureret og naturoprettet meget, så det nu regnes for en af de fineste naturperler.

Hvert år holdes der på stedet symposier for yngre kunstnere, hvor man arbejder ud fra et samlet tema. I perioden 2001 - 2004 var det "Verdens oprindelige elementer - ild, vand, luft, jord"

De fleste kunstværker er skulpturer eller installationer, og det specielle ved stedet er, at skulpturerne placeres ude i naturen, i samspil eller modspil med omgivelserne. Er man i nærheden bør man absolut sætte god tid af til en lang gåtur i disse fantastiske omgivelser!

www.pedvale.lv

Kirsten Gjaldbæk, juni 2007

Konference om udvikling af demokrati i det europæiske samarbejde.

Blandt oplægsholderne er **Helmuth Hallemaa**, Estland, **Raymond Svensson**, Sverige, begge vil fortælle om NGO-netværk i Østeuropa og hele Europa, **Karsten Fledelius** taler om kirke/menighedssamarbejder i Østersøregionen, der er en paneldebat med deltagere fra Friluftsrådet, Kulturrelt Samvirke og Venskabsforeninger (Kirsten Gjaldbæk), hvor foreningers betydning for demokratiudviklingen i Europa er emnet.

Se kalenderen og hjemmesiden.

TV-Glad Letlands første indslag produceret

Verdens første tv-kanal produceret for og af udviklingshæmmede, TV-Glad, er nu endnu tættere på at få en søsterkanal i Letland. Det Danske Kulturinstitut i Riga indledte i slutningen af 2006 et samarbejde med de

Lettiske NGO'er Apeirons og Rupju Berns samt TV-Glad i Danmark og Norge.

Et samarbejde, der skal munde ud i at starte en lettisk tv-kanal produceret af udviklingshæmmede med den danske kanal TV-Glad som forbillede og partner. Den første workshop, der fandt sted i uge 25, var første skridt på vejen. Her mødtes TV-Glad-medarbejdere - herunder udviklingshæmmede - med de lettiske samarbejdspartnere for at udveksle erfaringer og forberede det videre forløb. Workshopen viste sig at være en succes, og det første indslag blev produceret. Dette blev vist på LTV -Letlands svar på DR. Projektet er støttet af Nordisk Ministerråds kontor i Letland via deres NGO-program.

Creative Industries-workshop

I forlængelse af DKI Letlands arbejde med de kreative industrier afholdt DKI i juni et arbejdsseminar med den lettiske kulturminister og den øvrige ledelse af det lettiske kulturministerium samt Christian Have fra "Have PR".

Formålet var at give inspiration til det pågående arbejde med at få indarbejdet kreativitet og innovation i den lettiske regerings udviklingsplaner. Seminaret nåede frem til en række fælles anbefalinger om, hvordan Letland kan styrke arbejdet på dette felt - gerne i samspil med Danmark - og en række fælles initiativer blev aftalt.

International Dag

Søndag den 9. september kl. 12-18 afholdt Københavns kommune for 5. gang International Dag.

Foreningen Danmark-Letland havde besluttet at medvirke i år.

Der var ca. 30 forskellige foreninger og organisationer, som var præsenteret i farvestrålende teltboder langs Peblinge Dosseringen.

Det var en dejlig dag med sol, svaner på søen og mange mennesker, der lod sig lokke til søen, hvor der var en scene. Her indledte Anita V Nielsen dagen og arrangementet på scenen med sit kokle-spil. I sin smukke folke-dragt og med sin melodiske musik fik Anita startet dagen på en god måde.

I teltet havde vi mange meget flotte plakater fra Letland med naturbilleder, folkedragter, festival, Riga med de smukke huse og billeder fra et Janis-bord med et krus skummende øl og den obligatoriske ost.

Vi havde forskellige brochurer om Letlands kultur, historie og sprog og enkelte turist-brochurer.

Desuden smagsprøver på rugbrød, ost, brisling og Riga Balzams og slik til børnene naturligvis.

Jeg blev overrasket over den store interesse, der var for at høre om Letland. Foruden de mange mennesker, der gerne ville høre om Letland, var der alle dem, der lige havde været der eller dem, der snart skulle dertil.

En overraskende gruppe var også de unge letter, der bor i Danmark og arbejder eller studerer her. De ville gerne have kontakt både med andre letter og med danskere, så måske er der her en ny opgave for os i foreningen.

Alt i alt var det en meget dejlig og positiv oplevelse, som jeg gerne gør igen og gerne vil invitere andre med til.

Anne Mette Johannsen



Ein Kinderspiel...?

**Uddrag af artikel fra Baltinfo may/June 2007
om lighed mellem kønnene illustreret gennem
en undersøgelse af arbejdsmarkedet.**

COMPETITIVE AND SUSTAINABLE BALTIC SEA REGION POLICY FOR INCLUSIVE ECONOMIC OPPORTUNITY AND PARTICIPATION

In May the CBSS will be focusing its efforts on Trade and Economy, when the CBSS Trade Ministers meet for their sixth meeting. On the agenda will be the issues of competitiveness, global market placement, inflationary pressure, barriers to trade and investment of both an inward and outward nature and employment.

In this second article, a follow up to our comparative analysis of gender equity and sustainability, we highlight one of the main indexes used to analyse the advancement of women globally; namely economic participation and opportunity. We figured the most obvious place to start was with the labour market of the region.

Economics has traditionally been a male preserve. In Sweden for instance, the country that ranks the highest in overall gender equality, up until the 1980s there were only 7 women educated to PhD level in economics, the current figure is now over 80. The Nobel Prize for Economics has never been awarded to a woman. The other coveted prize in economics, The John Bates Clark Medal, has only this year, for the first time, been awarded to a woman – Dr. Susan Athey who specialises in the assumptions of economic theory and its limits. This lack of women in the field of economics of course impacts indirectly on policy and understanding of how women's operation in the labour market differs from men's.

Differences between non-market/nonpaid work, like housework are only recently being calculated into the equation, with Norway pioneering studies on time use between genders. The main change in society that has aided women's entry into the market place is a shift away from manufacturing towards the service industry. Technology has also helped in providing answers to time consuming household pressures such as laundry. Child care facilities have improved and education for all has been pursued. However, the conundrum of glass ceilings and glass walls, both vertical and horizontal, discriminatory pressures that affect women in the workforce still exist. This will be one of the leading topics of debate in the next decade, simply because it is the most persistent. Over the coming years as the demographic of our region changes and more women than men complete degree level education it will become more necessary in our knowledge based economies to raise the level of women's participation in the workforce and the level that women operate on in the workforce.

Table 1. Labour Market Participation Rates in the Baltic Sea Region

Country and rank	Female participation rate in the labour market (%)	Male participation rate in the labour market (%)	Negative participation gap for women (%)
1 Finland	67.3	71.4	4.1
2 Sweden	70.7	75.5	4.8
3 Lithuania	61.0	66.3	5.3
4 Estonia	65.3	71.0	5.7
5 Norway	72.2	78.4	6.2
6 Iceland*	80.5	86.9	6.4
7 Denmark	73.4	81.2	7.8
8 Latvia	62.4	70.4	8.0
9 Russian Federation*	66.9	75.2	8.3
10 Germany	61.5	72.8	11.3
11 Poland	48.2	60.9	12.7
EU 25 average*	56.3	71.3	15.0

Nyt fra Rite højskole

Sommerkurser 2007

Der har været god aktivitet på højskolen hele sommeren. I juni måned havde vi besøg af en bus fuld af landmænd fra Sønderjylland 40 i alt. Niels Henriksen fra Kollund havde arrangeret en Letlandstur og det indebar to overnatninger på højskolen og besøg på nogle landbrug i nærheden. Den 5.- 8. juli holdtes der kursus for handicappede også dette var arrangeret af Niels Henriksen, som havde fået kontakt til handicappede i Danmark. Det blev et lille kursus med 8 deltagere ligeligt





Børnene bader i den nygravede dam

fordelt på danskere og lettere. Dagene gik med foredrag, sang, spil og ekskursioner. De danske deltagere besøgte også Riga.

I juli sommerlejr for børn

I år deltog 16 børn fra det lokale område i en lejr med emnerne: musik, teater, kreativitet og sport. Deltagerne var i alderen fra 7 – 12 år. Et par af de mindste turde ikke sove på skolen om natten, men moderen hentede og bragte dem.

Håndarbejds kursus for kvinder i august.

Kurset var arrangeret på den måde at danskerne havde aktiviteter i nogle dage og andre dage var letterne lærere for danskerne. Det blev til dansk og lettisk økologisk



mad, smørret blev kæret mens vi så på det. Huestrik, knagestriik, maleri, decoupage og orkis fra dansk side og hulsømssyning og rya fra lettisk side. Der blev malet 4 store årstidsbilleder, som nu hænger i den store sal. Som altid er kurset succesfuldt, blandt andet fordi de



lettiske kvinder engagerer sig og deltager på liv og sjæl. Det endte med en fin udstilling og lettisk mad og sang til sidst.

Tre lettiske piger og en dansk på besøg i Georgien



Vi har haft kontakt til en højskole i Rumænien, og derfor deltog tre unge lettiske piger fra Rite og en dansk leder i et kursus i Georgien for at lære at søge efter penge til ungdomsaktiviteter i EU. Der skulle gerne komme det ud af opholdet at Rite højskole næste sommer får et hold unge på en sommerlejr, finansieret delvist af EU.

Gvido Grinvalds har oversat en artikel fra lokalavisen med forældreindlæg om sommerlejren for børn på Rite Højskole

Børn deltager i lejren.

På Rites Højskole afsluttedes det skabende værksted ”Tanken skaber arbejdet”.

I lejren deltog følgende børn fra Rites kommune: Zane Maševska, Anna Nīmane, Normunds og Edgars Kampes, Alvis Augstkalnietis, Paula Jevdokimova, Mārtiņš Gorbačovs, Madare Ūdre, Artis Strumanskis, Elvis Trakins, Ludmila Bolšakova, Intars Vāvers, Maksims Čekulajevs. Lejren besøgte også Reinis Levinskis fra Skrīveri og Ints Buktus fra Aknīste.

Børnene kunne afprøve deres evner i forskellige værksteder: litteratur (leder Inese Ardone), musik (Oļā Šeškovska), kunst (Sarmīte Garole), dans og sport (Elīna Vainovska).

Den ene dag tog deltagerne på udflugt gennem Saukas kommune, hvor de besigtigede de vigtigste steder, her imellem komponist Arvīds Žilinskis fødegård ”Lejas Arendzānus”. Som afslutning på lejren gav børnene deres forældre en koncert.

Værkstedet kom i stand takket være Rites kommunalbestyrelses støtte. Deltagerne takker også Rites Højskoles direktør Niels Bendix Knudsen, der hele tiden fungerede som børnenes far, og Ritma Vainovska, der tog sig af det organisatoriske arbejde, så lejren kunne afvikles

For spisningen sørgede Sandra Strumska, og hendes tilberedte retter var særligt smagfulde. Hun assisteredes af Velta Auzenberga.

En skøn tid i sommerens løb!

Børn deltog i et skabende værksted på Rites Højskole. Fra 19. til 23. juli afholdtes et skabende værksted - seminar på Rites Højskole. Deltagerne var børn op til 14 års alderen og de fik mulighed for at vise deres evner. Under forehavendets afslutningskoncert sang nogle, andre læste op og lignende. Her pristest også de børn, der måske aldrig har fået ros i skolen. Det skabende værksteds lærerinder fandt anlæg hos alle elever. Det er selvfølgelig behageligt for forældrene at høre følgende gode ord om deres unge: "Deres barn har evner og talent!"

En tak til Rites Højskoles leder Niels; til de mennesker, der beskæftigede sig med vore børn og til alle andre! Tak til kommunalbestyrelsen, der fandt det muligt at betale det halve deltagergebyr for deres elever!

Moder til ét af børnene.



Arvīds Žilinskis



Arvīds Žilinskis er navnet på en af Letlands nyere, men meget kendte og elskede komponister. Han er født den 31/5 1905 og døde den 31/10 1983.

Arvīds Žilinskis boede i Riga, men havde et husmandssted lidt uden for byen Nereta, som ligger ca. 130 km. syd-øst for Riga, tæt ved grænsen til Litauen. Her elskede han at opholde sig og hentede ny inspiration i de rolige og landlige omgivelser.

Det dejlige sted tilhører stadigvæk familien, og den benytter fortsat jævnligt huset, selv om en del nu er indrettet som museum.

Er man på besøg på de kan-

ter, vil det være værd at lægge vejen forbi.

Det er en virkelig naturskøn tur ud til museet, og når man kommer frem, ses mange mere end 100 år gamle egetræer i haven og på gårdspladsen. Man bliver samtidig slået over, hvor stille der er, når man kommer frem ! Der er derfor ikke noget at sige til, at Arvīds Žilinskis har nydt denne stilhed og fred og har kunnet hente ny inspiration netop i disse omgivelser.

Hver gang Arvīds Žilinskis kom på et nyt ophold i huset, skulle han have taget en sten fra haven og have lagt den

i vindueskarmen i den utroligt hyggelige forstue - og der ligger mange af dem. I det hele taget elskede han sten og gemte på sten.

Arvids Žilinskis har komponeret mere end 1500 stykker musik lige fra børnesange, som blev meget populære



blandt børn og unge - og de unge forældre - og som stadigvæk synges, til vældige operaer.

Hoveddøren ind til selve huset er utrolig smuk. Holdt i grønne farver.

Lige indenfor er der en særlig duft af roser, for dér har hans hustru gemt alle de roser, Arvids Žilinskis modtog i årenes løb som særlige hyldest efter en vellykket koncert eller opførelser af en opera. Der er en vældig bunke, som igennem alle årene har ligget oven på en typisk lettisk kakkelovn i forstuen! Mange af roserne er mere end 60 år gamle. I det hele taget har hans hustru gemt alle de gaver, hædersbevisninger, plakater, breve, hjemmestrikede vanter i de forskellige lettiske mønstre og farver, fotos m.m., som hendes mand har fået. Så allerede mens han levede, var hjemmet nærmest blevet omdannet til et museum,

Arvids Žilinskis skulle have været en særdeles venlig og gæstfri mand, som viste stor åbenhed overfor alle andre. En af beboerne i området, som er lærer på den nærliggende Elksni Skole, har fortalt, at hun engang kom gående forbi dette husmandssted ved Nereta sammen med en skoleklasse. Tilfældigvis mødte de da Žilinskis. Han gik dem venligt i møde og ville gerne snakke med dem og inviterede dem til sidst alle indenfor og hyggede sig i lang tid med dem. Da børnene kendte ham, fordi de elskede at synge hans børnesange, så var det en helt særlig oplevelse for dem.

Er der medlemmer af Foreningen Danmark-Letland, som kan tilføje mere om Arvids Žilinskis vil det være glædeligt. Er der nogen, som har plader med musik, som Arvids Žilinskis har komponeret og som jeg må låne og afspille, vil jeg være meget interesseret. Hans musik er virkelig værd at høre !

Ole Petersen, Engdraget 45, 2500 Valby - tlf.: 3630 2185.

SOS Børnebyen i Islice

SOS Børnebyen i Islice i Letland fik internetforbindelse i oktober sidste år. Siden er hverdagslivet blevet radikalt forandret

”hej, hvad er der blevet af dig? Hvornår kommer du på arbejde igen?” Sådan lød den besked en socialarbejder fra Sos-børnebyen Islice i Letland fandt på sin e-mail. Hun indså at internettet var landet i byen og at børnene er aktive brugere.

To af de mest ivrige foran computeren er de 15-årige tvillinger Dima og Misha. ”Før vi fik internet, så vi film og spillede computerspil, men nu er der en konstant kø af folk, der venter på at komme til computeren,” fortæller Misha.

Computeren er et vigtigt arbejdsredskab for alle i børnebyen, ikke bare for de ældre børn, men også for de yngre, der har lært at bruge den. ”Selv vores mor bruger computeren meget. Hun skriver eller chatter med sine slægtninge” fortæller Dima.

Elektronisk musik

Dima mener, at internettet er en stor hjælp, når det handler om lektier og om at finde materialer til skolearbejdet. Tvillingebrødrene bruger det også til at finde oplysninger om musik. ”Vi er DJ’s, så vi har brug for information om, hvad der er ”hot” i musikken lige nu – og hvad der ikke er,” fortæller Misha.

Tvillingebrødrene der går under navnet DJ Flame og DJ Pivot, underholder på lokale klubber og skoler et par gange om måneden. ”Vi har også selv prøvet at lave musik på computeren, men vi var absolut ikke tilfredse med resultatet, så vi har slettet det hele igen,” reflekterer Dima.

En ny regel

Dimas udtalelser har mere vægt end man kunne forvente af en 15-årig. Brødrene har selv bygget sig en computer til at spille på. "Vi brugte dele fra gamle computere, byttede nogle og købte de sidste enkeltdele og byggede en ny computer," fortæller de og tilføjer at deres yndlingsspil er Counter-Strike og Harry Potter.

Computerinteressen og adgangen til internettet har ikke givet drengene problemer i skolen. "Skolearbejdet er vigtigere end computeren, så regelen er, at vi ikke nærmer os computeren, før vi har lavet vores lektier."

Fra SOS-Børneby Nyt, nr. 3 sep. 2007



Dansk-Lettisk årsfest

søndag d. 28 oktober

- kl. 16 Samling om 1000 års egen
Holmagervej 5, Nybølle
musik v. Kreicburgas Zikeri
- kl.18 Fællesspisning-tag selv bord
Ledøje forsamlingshus
Øbakkevej – pris 120 kr
Tilmelding senest 14 oktober
Ved tilmelding under 20 personer,
spisning på holmagervej 5.
- kl.20-24 Koncert og dans
i Ledøje Forsamlingshus
v. festlige
Kreicburgas Zikeri
- Billetter 80 kr
Alle er velkomne
- Tilmelding til spisning og oplysninger
Jes Dahl, Holmagervej 5, 2765 Smørum
tlf. 44 65 19 76

Tur til Sangfestival 2008 i Letland

Foreningen er fra flere sider blevet opfordret til at arrangere en sådan tur. Vi har p.t. ikke kræfter til selv at lave turen, men er så heldige, at Foreningen Nordens afdeling i Klippan i Skåne går og pusler med ideen om en sådan tur, og danske deltagere er hjerteligt velkomne til at være med der.

Klippan er venskabsby med Limbazi i Letland og har derfor rigtigt gode kontakter til at få en tur i stand! Interesserede bedes henvende sig til Kirsten Gjaldbæk for yderligere information.

KALENDER

Oktober

28. kl. 16-24

Dansk Lettisk Årsfest.
Se annonce på forrige side.

29. kl. 19-22

Kreicburga Zikeri spiller for hjemstavnsforeningens folkedansere på Østervangsskolen i Roskilde.

November

1. kl. 17-21

Konference for personer med interesse for udvikling af demokrati i det europæiske samarbejde. Konferencen foregår i St. Andreas Kirkes festsal, hjørnet af Gothersgade og Farimagsgade, København. Det endelige program og praktiske oplysninger vil komme på hjemmesiden www.Danmark-Letland.dk, så snart det er færdigt.

16.

Baltisk aften
I Filips kirke, Kastrupvej 57, 2300 København S
Vi starter med spisning, lettisk mad af en indbydende slags.
Herefter fortæller den lettiske ambassadør Andris Razans om den aktuelle politiske situation i de baltiske lande.
Vi slutter med lettisk musik og folkløse. Dansegruppen JAMPADRACIS fra Limbazi i Letland kommer og optræder.
Aftenen er tilrettelagt i samarbejde

mellem Filips Kirke og Foreningen Danmark-Letland med støtte fra Letlands ambassade.

Deltagelse er gratis, men man skal tilmelde sig til Kirsten Gjaldbæk. Se tlf. eller mail side 4.

18. kl. 12

Lettiske Nationaldag, arrangement på Vestre Kirkegård, Østre Kapel, København. Foreningen er vært ved en let forfriskning bagefter.

December

I begyndelsen af december vil foreningen have et julearrangement på ambassaden. Se tidspunkt og indhold på hjemmesiden.

Hold øje med kalenderen på hjemmesiden for aktuelle arrangementer: www.danmark-letland.dk

Kære Letter i Danmark!

Jeg håber meget på at der i år er én eller flere letter, der kan vise os nogle lettiske danse. Kreicburgas Zikeri har gennem årene her og i Letland spillet til danske folkedanse. Jeg er ret sikker på, at de også kan spille til lettiske danse. Jeg og de danske folkedansere vil blive glade hvis nogen ringer og tilbyder os hjhjælp, og hvis alle letter fra Sjælland møder op i Roskilde. Det er mnage år siden, da Letland var meget fremmed, jeg drømte om at se letter og danskere danse sammen. Det har jeg oplevet mange gange – sidst 3 aftener med Sadancis, men jeg glæder mig alligevel til at se mange letter hos folkedanserforeningens folkedansere i Roskilde mandag den 29. Oktober kl 19-22. Jes Dahl

**POST****B****PP**

DANMARK

Talsi Museum har i sommeren 2007 en særudstilling af nyere malerier af kunstneren Lolita Zikmane. Hun er født 1941 i Riga, men p.g.a. krigsbegivenhederne flyttede familien snart på landet til Talsi, hvor hun er vokset op. Hun blev uddannet på Kunstakademiet i Riga og har haft mange udstillinger i både Letland og udlandet. I 60'erne og 70'erne var hun især kendt for sine grafiske værker, bl.a. illustrationer til børnebøger. Hun har været leder af Talsi museum, men har nu helt helliget sig oliemaleriet.

Afs:

Foreningen

Danmark - Letland

H.E.Andersen

Humlemarksvej 17

DK-2605 Brøndby

